

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

**щодо проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих
актів України щодо відновлення кримінальної відповідальності за
незаконне перетинання державного кордону України
(реєстр. № 8131 від 15 березня 2018 року)**

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 17 січня 2019 року (протокол № 76) на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відновлення кримінальної відповідальності за незаконне перетинання державного кордону України (реєстр. № 8131 від 15 березня 2018 року), поданий народним депутатом України Паламарчуком М.П. (далі – Законопроект).

Згідно із пояснювальною запискою Законопроектом пропонується встановити кримінальну відповідальність за перетинання державного кордону України будь-яким способом поза пунктами пропуску через державний кордон України або в пунктах пропуску через державний кордон України, але без відповідних документів чи дозволу.

Також, пропонується встановити кримінальну відповідальність за повторне вчинення такого правопорушення, вчинення його групою осіб, або із застосуванням зброї.

Поряд із запровадженням кримінальної відповідальності особи за незаконний перетин державного кордону України також пропонується визначити конкретні випадки, коли такі дії особи не будуть вважатися злочином, зокрема у випадках повернення громадян України, які стали жертвами злочинів, пов'язаних з торгівлею людьми, а також у випадках прибуття в Україну іноземців чи осіб без громадянства з наміром отримати притулок чи бути визнаними в Україні біженцями або особами, які потребують додаткового захисту.

У зв'язку з цим, пропонується виключити адміністративну відповідальність за незаконний перетин державного кордону.

Прийняття вказаного Законопроекту, за твердженням автора, позитивно вплине на питання захисту державного кордону, боротьби з нелегальною міграцією, сприятиме забезпеченню захисту суспільних відносин у державі та слугуватиме превентивним заходом щодо утримання особи від вчинення незаконних дій.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з наступного.

У Конституції України зазначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6), закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8). За приписом частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до статті 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

Виключно законами України визначаються, зокрема, засади цивільно-правової відповідальності, діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальність за них (пункт 22 частини першої статті 92 Конституції України).

У Рішенні від 30 травня 2001 року № 7-рп/2001 Конституційний Суд України зазначив, що виключно законами України мають врегульовуватись засади цивільно-правової відповідальності (загальні підстави, умови, форми відповідальності тощо), підстави кримінальної, адміністративної та дисциплінарної відповідальності - діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями (основні ознаки правопорушень, що утворюють їх склад), та відповідальність за них. У такий спосіб Конституція України заборонила врегульовувати зазначені питання підзаконними нормативно-правовими актами та встановила, що лише Верховна Рада України у відповідному законі має право визначати, яке правопорушення визнається, зокрема, адміністративним правопорушенням чи злочином, та міру відповідальності за нього (абзац сьомий пункту 2 мотивувальної частини).

У своєму Рішенні від 12 лютого 2002 року № 3-рп/2002 Конституційний Суд України наголосив, що Конституція України як головне джерело національної правової системи є також базою поточного законодавства. Вона надає можливість урегулювання певних суспільних відносин на рівні законів, які конкретизують закріплені в Основному Законі положення (абзац перший підпункту 3.1 пункту 3 мотивувальної частини).

Зважаючи на зазначене, а також на те, що Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України), внесення запропонованих проектом Закону змін до чинного законодавства узгоджується з нормами Конституції України.

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відновлення кримінальної відповідальності за незаконне перетинання державного кордону України (реєстр. № 8131 від 15 березня 2018 року), поданий народним депутатом України Паламарчуком М.П., не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ